

Meno:

Priezvisko:

Certifikačný test zo slovenského jazyka a literatúry

**Celoslovenské testovanie
žiakov 9. ročníka ZŠ**

T 9-2010

Milí žiaci,

máte pred sebou test zo slovenského jazyka a literatúry.

Test obsahuje ukážky a 20 testových úloh. Každú ukážku si pozorne prečítajte.

Na vypracovanie testu máte určený čas 50 minút.

Každá správna odpoveď bude hodnotená 1 bodom. Hodnotenú budú len odpovede správne zapísané v odpovedňovom hárku k testu.

Prajeme vám veľa úspechov.

Testová forma: A

Kontrolné číslo: 5301

Ukážka 1

Keď pavúk svoje siete dotká
a jeseň zbiera lístie na pieseň
ty mizneš v diaľke ako bodka
a najstudenší vietor vanie sem

Keď pavúk svoje siete dotká
ja nevládzem ťa naspäť zavolať
a clivota je nekonečne krotká
a slnko nevládze už hriať

(K. Peteraj: V slepých uličkách)

Keď pavúk svoje siete dotká
a jeseň má už pieseň v rukáve
tu na stene len tvoja fotka
pripomína to leto prchavé

Keď pavúk svoje siete dotká
tak trochu sa vždy naspäť zadívam
a tvoja malá čierna fotka
už možno nie je pravdivá

1	3
2	4

K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 01 – 05.

01. Uvedenú ukážku možno zaradiť k

- A** epike.
- B** lyrike.
- C** lyrizovanej próze.
- D** ľudovej slovesnosti.

02. Hlavnou myšlienkou ukážky je

- A** smútok za končiacou sa láskou.
- B** smútok za končiacim sa životom.
- C** smutný život pavúkov v jeseni.
- D** jesenné počasie v slepých uličkách.

03. Ktoré umelecké prostriedky sa vyskytujú v 3. strofe?

- A** metafora a epiteton
- B** metonymia a epiteton
- C** metafora a prirovnanie
- D** epiteton a zdobenina

04. V ktorej z možností je správne vysvetlený význam slova *prchavé* z 3. strofy?

- A** rýchlo sa blížiace
- B** neveľmi daždivé
- C** veľmi premenlivé
- D** krátko trvajúce

05. V ktorej z možností je správne určený vid slovies *dotká*, *mizneš*, *pripomína*?

- A** nedokonavý, dokonavý, dokonavý
- B** dokonavý, dokonavý, nedokonavý
- C** dokonavý, nedokonavý, nedokonavý
- D** nedokonavý, nedokonavý, dokonavý

Ukážka 2

Grafit – anonymný výtvarný prejav, osobitý spôsob písania sprejom alebo kriedou na múry a veľké betónové plochy v mestách, na vagóny a pod. Ide o anarchistickú manifestáciu sociálnej slobody. Podstata grafitov spočíva v tom, že writer alebo sprejer sa snaží prezentovať svoj pseudonym – tag (prezývku – podpis writera) pomocou farby v spreji. Môže použiť aj iné prostriedky a tým sa viac odlíšiť od ostatných writerov.

Za grafity môžeme považovať aj rôzne nápisy či reklamné logá a slogany – ak sú namaľované sprejmami alebo podobnou technikou. Za grafity však nemôžeme považovať všetko, čo je namaľované sprejom.

Počiatky vzniku (šesťdesiate roky 20. storočia) tohto moderného výtvarného umenia sú spojené s mestom New York. Všetko začalo tým, že mladí ľudia začali písať fixkami svoje mená alebo prezývky na všetko okolo seba. Písanie svojho mena sa stalo prestížnou záležitosťou, akými svojším spôsobom sebavyjadrenia. Keď sa chcel niekto zviditeľniť, musel vymyslieť niečo novšie. Časom sa grafity stále vyvíjali. Newyorskí writeri maľovali stále viac a viac, hlavne prepracovanejšie a komplikovanejšie diela. Viac farebné.

Grafit ako umelecký smer sa od jednoduchých fixových podpisov pretransformoval do dynamického kreatívneho umenia, z ktorého v priebehu 90. rokov vznikla odnož grafitov – street-art. Street-art má viacero podôb, napr. obstriekavanie šablón, lepenie nálepiek, plagátov a mozaík, maľovanie log a rôznych znakov...

Hoci je grafit vo svojej vrcholovej podobe nesporne umeleckým prejavom, vo všeobecnosti je väčšinou v spoločnosti vnímaný ako negatívny jav. Z pohľadu majiteľov plôch, na ktorých sú grafity realizované bez ich povolenia, ide o vandalizmus. Majitelia totiž vynakladajú nemalé finančné prostriedky na odstraňovanie grafitov. Niektoré samosprávy sa preto snažia určiť plochy, na ktorých sa môžu writeri beztrestne realizovať. Z hľadiska grafitu – druhu adrenalínovej zábavy – sa však takto stráca isté čaro.

(Zdroj: internet)

K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 06 – 10.

06. Z ukážky vyplýva, že cieľom sprejerov pri tvorbe grafitov je

- A** prejaviteľ určitú spoločenskú nezávislosť.
- B** pridať sa k názorom ostatných sprejerov.
- C** snaha vyrovnať sa ostatným spolužiakom.
- D** zviditeľniť svoje priezvisko na verejnosti.

07. Ktoré tvrdenie nevyplýva z ukážky?

- A** Grafity sú umeleckým vyjadrením vlastnej osobnosti.
- B** Dnes sa grafity zmenili na živé tvorivé majstrovstvo.
- C** Grafity sú často považované za nežiaduce, až barbarské.
- D** Za grafit sa považuje každý obraz zhotovený sprejom.

08. Ktorý slohový útvar je použitý v ukážke?

- A** výklad
- B** opis
- C** správa
- D** úvaha

09. V ktorej z možností je správne určená nasledujúca veta?

Z hľadiska grafitu – druhu adrenalínovej zábavy – sa však takto stráca isté čaro.

- A** jednoduchá veta s nevyjadreným podmetom
- B** jednoduchá rozvitá veta s prístavkom
- C** jednoduché priraďovacie súvetie
- D** jednoduché podraďovacie súvetie

10. V ktorej z možností sa vyskytujú iba vystupňované prídavné mená?

- A** prepracovanejšie, komplikovanejšie, väčšinou
- B** prepracovanejšie, viacero podôb, viac farebné
- C** viac odlišit', nemalé, prepracovanejšie
- D** komplikovanejšie, viac farebné, novšie

11. Ktorý slovný druh sa nenachádza ani v jednej z nasledujúcich viet?

Lietadlo bezpečne pristálo na letisku. Hurá! A priatelia nás naozaj navštívia.

- A** častica
- B** príslovka
- C** spojka
- D** citoslovce

12. V ktorej z možností sú správne doplnené chýbajúce hlásky nasledujúceho textu?

Mama mala vždy chuť do života, preto sa jej páčil _ážov _lán. Ich pesničky jej vždy dodali veľký _lán do života. A tak i ona patrila k _lánovcom a _ážovcom.

- A** R, E, e, E, R
- B** R, e, E, e, r
- C** r, e, e, E, R
- D** R, E, e, e, r

13. V príbehu o krabovi a jeho matke sa vety poprehadzovali. Ktorou vetou Ezop začal a ktorou skončil túto bájku?

1. „Budem, mama, ak mi ukážeš ako,“ odvetil jej syn.
2. „Bola by som rada, keby si chodil rovno,“ povedala mama. „Vyzeralo by to krajšie.“
3. Raz ráno si všimla, že jej malý krab beží po morskom dne bokom, tak ako všetky kraby.
4. Matka bola na svojho syna veľmi pyšná, no ustavične ho nabádala, aby bol lepší.
5. Nemali by sme kritizovať ľudí za to, za čo nemôžu.
6. Krab žil so svojou matkou na dne mora.
7. Mama krabka to skúsila, no zistila, že inak ako bokom chodiť nevie.

- A** 3.; 4.
- B** 6.; 5.
- C** 5.; 4.
- D** 6.; 7.

14. Akým literárnym žánrom je nasledovná ukážka?

Inteligencia je schopnosť zahryznúť si do jazyka skôr, ako mozgu napadne hlúpa myšlienka.

- A** anekdota
- B** aforizmus
- C** porekadlo
- D** príslovie

15. Ktoré dva rýmy použil Milan Rúfus v básni *Kratučký rozhovor*?

*„Povedz mi, čo je báseň.
Poďakovanie za sen?“
„Neklad' mi takto otázku.
Báseň je vďačnosť za lásku.
Poďakovanie túžbe.
A Bytiu, chlapče môj.
To u neho je v službe.“
(To nech je život tvoj.)*

- A** striedavý a obkročný
- B** združený a obkročný
- C** združený a striedavý
- D** obkročný a striedavý

16. Koľko zložených slov je v nasledovných vetách?

Dlhoprstý, Rýchlonohý a Bystrozraký boli bratia. Jeden bol drevorubač, druhý zverolekár a tretí vynikajúci románopisec. Krátkodobo sa živili rybolovom, ale najradšej písali cestopisy.

- A** 7
- B** 8
- C** 9
- D** 10

17. Ak by ste mali z uvedených viet zostaviť zmysluplný príbeh, ktoré dve vety by ste museli vynechať?

1. Darmo ho volali: „Pod! Pod!“
2. A žiadali: „Hod! Hod!“
3. Krutohlávok nechcel ísť pomáhať, keď zjari vtáčatka čistili studničky.
4. A slovo nedodržali.
5. Vtáčatá sa dohovorili, že lenivého krutohlávka za trest k studničke viac nepustia.
6. Len sa im prizeral a krútil hlavou.
7. Od tých čias krutohlávka trápí smäd a on darmo volá: „Pit! Pit!“

- A** 3. a 4. **B** 1. a 2. **C** 2. a 4. **D** 5. a 6.

18. Ktorá ľudová múdrosť nás upozorňuje na to, že sa *netreba predčasne radovať*?

- A** Tak dlho sa chodí s džbánom po vodu, kým sa nerozbije.
- B** Kto druhému jamu kope, sám do nej spadne.
- C** Vrana k vrane sadá, rovný rovného si hľadá.
- D** Ešte vlka nezabili, už na jeho kožu pili.

19. **Predpoveď počasia**

Polojasno až oblačno a ojedinele snehové prehánky. Na severe zamračené a miestami sneženie. Najvyššia denná teplota 2 až 6 °C, na severe okolo –1 °C. Teplota na horách vo výške 1500 m okolo –9 °C. Severozápadný až severný vietor 5 až 10 m/s neskôr zoslabne.

Z uvedeného textu vyplýva, že

- A** vietor bude stále intenzívnejší.
- B** na väčšine územia bude snežiť.
- C** na západe bude stále zamračené so silným snežením.
- D** v horských oblastiach budú teploty pod bodom mrazu.

20. V ktorej vete je tvar vymedzovacieho zámena uvedený správne?

- A** Deti program pripravili sami.
- B** Dievčatá tam zostali úplne samé.
- C** V triede sedeli chlapci sami.
- D** Samí od seba sa pridali aj chlapci.

Koniec testu.

Vyhlásenie o autorstve

Toto dielo a jeho obsah (vrátane grafickej úpravy a usporiadania) je chránené autorským právom podľa zákona č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov.

Nositelom majetkových práv k autorskému dielu je Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania, ktorý je oprávnený vykonávať tie majetkové práva k dielu, ktoré sú vyhradené.

Na každé použitie tohto diela, najmä na vyhotovenie jeho rozmnoženiny, verejné prezentovanie a rozširovanie originálu diela alebo jeho rozmnoženiny predajom alebo inou formou prevodu vlastníckeho práva a spracovanie diela je potrebný predchádzajúci písomný súhlas NÚCEM-u.

Akékoľvek použitie diela bez súhlasu NÚCEM-u môže mať za následok postihnutie občianskoprávnou alebo trestnoprávnou cestou, vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú nositeľovi majetkových práv alebo autorovi v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka a Trestného zákona, prípadne uplatnenie iných práv NÚCEM-u vyplývajúcich mu z autorského zákona a iných právnych predpisov.